

הגזול ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

ק"ב.

עין משפט
נר מצוה

לפני יאוש. דשינוי רשות בלא יאוש לא קני וכי אין גזילה קיימת שכלולה אחרי מות אביהן פטורין דלית ליה דרב חסדא: **מאן דמסני** לה. להא דרמי בר חמא אברייתא כ"ש אמתניתין דליכא טעמא אחרינא למפטריה אלא הא כל כמה דלא מחסרת לה למתניתין

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אע"פ שהן יודעין שהם של רבית בו, וא"ת והכי מדקדק מינה דכרשות לוקח דמי דאפילו לאו כרשות לוקח דמי א"ש דפטורין כיון דמדעת נתן לו ליתנהו גביה צבורת גזילה אלא צבורת הלוואה או ולכן אין חייבין להחזיר דמלוה על פה אינו גובה מן היורשין וי"ל דאע"ג דמדעת נתנם לו איתנייהו גביה צבורת גזילה דהוי כנתינה צטעות דלא נתן לשם מתנה אלא צבורת רבית ומיקרי גזילה בעיניה כיון שהמעות בעין והיו חייבין להחזיר אי לאו דכרשות לוקח דמי והיו שנוי רשות:

וְלֹא פֶשַׁךְ גָּבִיה וְלֹא מִידֵי פְטוּרִין. מנו שסיו יכולין לומר החזרנו לך א"ר כגון שאין עדי גזילה אלא הודאת הבנים בצלד: **קמנינן** והא אמר קמנים פטורין, ל"ג דהא לאו קושא היא דהיא דלעיל כסומכוס והך כרצנן דפירש צקונטרס אלא ה"ג כלל הספרים ואכילת קטן מיד משא אית ציה לא יהא אלא מזיק ומנן חש"ו פגיעתן רעה כו' וה"ר ה"ר למפרך מאכילת גדולים אמאי חייבין כי אכלו לרב חסדא לאחר יאוש ולרמי בר חמא לפני יאוש אע"ג דכי גזילה קיימת חייבין כי אכלו פטורים דכ"ל אלא פריך טפי להדיא אקטנים וליכא לאוקמי כגון שהניח להן אביהן אחריות נכסים ולהכי א"ש הא דגדולים חייבין לשלם אכל קטנים קשה דמ"מ יש לפטור מטעם דלין מקבלין עדות אלא צפני צלד דין דהא לא פטורים מהאי טעמא אלא לסומכוס ולא לרצנן:

אבל כל ימי שאלתה ימתה אין חייבין באונסיה יכסבורים של אביהם היא וטבחוה ואכלוה משלמין דמי בשר בוול הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם איכא דמתני לה ארישא ואיכא דמתני לה אסיפא מאן דמתני לה ארישא כל שכן אסיפא ופליגא דרב פפא מאן דמתני לה אסיפא אבל ארישא לא והיינו דרב פפא דא"ר פפא דה"ה פרה בשבת חייב שכבר חייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת היתה פרה שאולה לו וטבחוה בשבת פטור שאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד ת"ר והשיב את הגזילה אשר גזל מה ת"ל אשר גזל יחזיר בעין שגול מבאן אמרו הגזול ומאכיל את בניו פטורין מלשלם הניח לפניהם בין גדולים בין קטנים חייבין משום סומכוס אמרו גדולים חייבין קטנים פטורין בר חמור דרבי ירמיה טרק גלי באפיה דרבי ירמיה אתא לקמיה דרבי אבין אמר בשלו הוא תובע א"ל והא מיייתינא סהרי דאחזקי ביה בחיי דאבובו א"ל וכי מקבלין עדים

פפא דלמחר לקמן לא רמי חיוב אונסיה אשולא עד שעה שחיתא: ואיכא דמסני לה אסיפא. טבחוה ואכלוה משלמים דמי בשר בוול ואם הניח להן אביהן קרקע משלמין פירעון שלם דהוה אינהו צמקוס אצוהו והואיל והן אכלוה משלמין: **אבל ארישא.** דמתה דכרעה לא דלא אמרינן אשתעבוד נכסים דלא רמי חיוב אונסין על השואל עד שעת אונסין והכא כי אמתנסא לימיה לשואל והני לא קבול עלייהו מיד: והיינו דרב פפא דאמר היתם פרה גנובה לו. כלומר גנב פרה מערב שבת וטבח בשבת חייב אף בתשלומין ארבעה וחמשה שהרי נתחייב צקן קודם שיצא לידי איסור סקילה ואף על גב דקנסא לא אחי עליה עד שעת לא פטרינא ליה מקנסא משום חיוב מיתה דלמחר באלו נעוות (כתובות דף לז:) קנס חידוש הוא שחידשה תורה הלכך אע"ג דמקטיל משלם: **היתם פרה שאלה לו וטבחה בשבת פטור.** מן הכל דלא אמרינן משעת שאלה מחייב ליה אקרנא וקמה דרשומיה אפילו למלאך המות אלא בשעת טביחה הוא דגזילה ואיסור שבת וגניבה באין כאחד ונפטור מן הקרן משום דקס ליה דכרעה מיינה וקנסא ליכא דהא אין כפל ולא ארבעה וחמשה אלא בגנב עצמו שגנב מציב בעלים או בשומר חנם הבא לפטור עצמו צטענת גניבה אכל שואל ונושא שכן ושוכר שאין יכולין להפטר צטענת גנב אין בהן כפל דלמחר צמקוס דוכתי לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל תלמך בש"ס כו': **שאלם אביה חייבין טביחה ואין מיינה לא גרם ליה.** ואם שמעינן כאלו וצמקוסות (נל:) וכן פירש לנו רבינו שאם אין גניבה אחר שפטור מן הקרן משום דקס ליה דכרעה מיינה אין טביחה קנס נמי לא משלם ואף על גב דחידוש הוא ואין מיתה פטורטו הכא דליכא קרן פטור דתשלומי ארבעה וחמשה אמר רחמנא ולא תשלומי ג' ד' וכי מדלית מהכא קרנא הוה להו ג' ללאך וד' לצק. ולא היה לי לב להביא את מושל שטעם זה אין צריך לכאן שהרי אין קנס בשואל הטובח ואפילו אמרינן כרב פפא דעד השתא קס דרשותא דמרה אפילו הכי גזלן נעשה עליה ולא גנב שאין דין גנב אלא צטוען טענת גנב והוה שומר חנם. וכי גרם ליה צמקוסות [שם] גרסינן ליה וצמלתא י"דכא דלמחר התם גנב וטבח בשבת פטור שאם אין גניבה כו' דהתם בגנב עצמו קאי וליכא למיפטריה מקנסא אלא משום האי טעמא אכל דכרב פפא ליכא למגרסא לא התם ולא הכא ואיידי דמילתא דרב פפא איתמר התם גבי מלתא דרבא איגרסא נמי אגב שטפא דכרב פפא ותשובות רב האי גאון מסייעא לי: **בעין שגול.** כלומר אם גזילה קיימת יחזיר אכל אין גזילה קיימת פטור ודלידיה ליכא לאוקמה אלא צמני: **בר חמור דרבי ירמיה.** קטן הוא: **ערק גלי.** דלת פתוחה צביה אצוי סגר ולא הניח ליכנס לפי שהיה רואה רבי ירמיה להחזיק צה: **דאחזקי צה צחיי דאצוה.** והיה טוען שאצוי מכרה לו או נתנה לו: **שלא**

(א) צ"מ סב. לעיל לז: [מוספתא דר"מ ספ"ה:] (ב) כתובות לז: (ג) לעיל כ: (ד) כתובות לז: (ה) לעיל כ: (ו) ושי"ן, (ז) בס"ד טס"ף: (ח) ונמלא שואל עצמו גנבה: (ט) שמות כב, (י) ז"ל דרבה וכן כמקור.

תורה אור השלם

1. אל תקח מאתו נשך ותריבית ויראת מאלהיך וחי אחריך עמך.
ויקרא כה לו
2. והיה כי תחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר קצא: ויקרא כה כב

הגהות הב"ח

(א) גמ' לא מזהר ליה רחמנא (מאן דמסני וכו') ומתני לה ח"מ וי"ב ס"א מאן דמתני אמתניתין כ"ש אברייתא ומאן דמתני לה אברייתא אבל אמתניתין רמי בר חמא כרבא מתני לה: (ב) שם ומתליא את בני: (ג) רש"י ד"ה מאן דמסני וכו' כרבא (וראשון טעמיה וטיקא) תל"מ וי"ב ס"א כיון דלכלול מאן כפי להו לשלומי: **היה לפניהם.** ועדיין לא אכלוס אפילו קטנים חייבין כיון דגזילה קיימת דרשותא דמרה הוא ורצנן הוא דפליגי עליה דסומכוס ולא תקשי אברייתא דלעיל דלמחר גדולים חייבין קטנים פטורים: **אין חייבין באונסיה.** ללא קצילו עלייהו נטירותא: **בוול.** כל זוזא חשבינא צבדכא דנקי וכן כל היכא דמי צול צבדכא מי שעת (צ"ב דף קמז:) והיינו שני שלשי דמים וכולוה דמים לא נשלמו דאי הוו ידעי דבעו שלומי לא הוו אכלי צבדא והעור יחזירו כמות שואל: **איכא דמסני** (ה) להא. הניח להן אביהן אחריות נכסים חייבין: **ארישא.** דקאמר מתה אין חייבין באונסיה ואם הניח להן אביהן קרקעות חייבין לשלם דאשתעבוד נכסים מחייב דאצוהו דקסבר רבא חיוב אונסיה משעת שאלה מוטל על השואל ופליגא דרב

גליון הש"ס

גמ' פרה שאלה משתמשין בה כל ימי שאלתה. עין שטת מקובלת בצ"מ דף קט ע"א ד"ה ארי עד הארבעה בשם הרשב"א והר"ן:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] תוס' ד"ה א"ש וכו' ולכן אין חייבין להחזיר דמלוה על פה. עין שער המלך פ"ח מהלכות מלוה ולה הלכה ה' ד"ה ואלו: